

2015-10-23

Avdelningen för vård och omsorg
Olle Olsson

Motion 17 - Införandet av obligatoriska hälsokontroller av nyanlända invandrare

Beslut

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motion 17 Införandet av obligatoriska hälsokontroller av nyanlända invandrare.

Motionen

Lars-Johan Hallgren och Patrik Jönsson (SD), ombud för Region Skåne, har i motion 17 föreslagit **att** Förbunds kongressen SKL beslutar att ge förbundsstyrelsen SKL i uppdrag att inom sex månader skriftligen uppmana Sveriges regering att under innevarande mandatperiod tillse att samtliga nyanlända invandrare till Sverige skall genomgå en obligatorisk hälsoundersökning i syfte att säkerställa att dessa inte bär på sjukdomar som kan utgöra en fara för dem själva och/eller deras omgivning.

Styrelsen

Styrelsen konstaterar att landstingen ska, om det inte är uppenbart obehövt, erbjuda samtliga asylsökande en hälsoundersökning. Avsikten med en sådan undersökning är att tidigt upptäcka akuta sjukdomar för att inte riskera den asylsökandes hälsa. Undersökningen är även viktig för att kunna fastställa vårdbehovet i övrigt och den är också av betydelse från smittskyddssynpunkt.

Den andel av de asylsökande som hälsoundersöktes har från 2013 ökat från 43 till 44 % år 2014. Landstingen hälsoundersökte 12 500 fler asylsökande jämfört med föregående år. Landstingen har av olika skäl under åren inte lyckats med att i tillräcklig utsträckning nå de nyanlända asylsökande med sina erbjudanden om hälsoundersökning. Ett förbättringsområde som kan nämnas är samverkan och kommunikation, framför allt mellan Migrationsverket och landstingen. Att motverka rädsla för utvisning och misstro mot myndigheter är ett annat. Det finns dock ett antal åtgärder och insatser från bland andra Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen och SKL som stödjer landstingen i arbetet med att erbjuda hälsoundersökningar.

När det gäller frågan om vaccinationer vill styrelsen framhålla att vid vaccinationsinsatser definieras olika riskgrupper. BCG-vaccin mot tuberkulos ges idag enligt en specificerad prioriteringsordning. Vi ser en fortsatt minskning av TBC bland personer födda i Sverige till historiskt och internationellt låga nivåer trots ökande invandring och det finns samma tendens för hepatit B och andra sjukdomar som kunde vara aktuella. Ur det perspektivet spelar hälsoundersökningar troligen en mindre roll då denna utveckling har skett trots att bara cirka 44 % undersökts. Däremot finns det förstås starka medicinska skäl till att erbjuda undersökning för individen skull.

Vad gäller frågan om obligatoriska tvångsvisa hälsoundersökningar vill styrelsen framhålla att enligt regeringsformen är var och en gentemot det allmänna skyddad mot påtvingat kroppsligt ingrepp. Med kroppsligt ingrepp avses, utöver våld mot människokroppen, även läkarundersökningar, smärre ingrepp som vaccinering och blodprovstagning samt liknade företeelser som brukar betecknas med ordet kroppsbesiktning. Skyddet mot kroppsligt ingrepp får endast begränsas genom lag och begränsningar får endast göras för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. Begränsningen får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den. Innebörden av detta grundlagsstadgade skydd är bl.a. att hälso- och sjukvård inte får ges mot någons vilja, dvs. med tvång, om detta inte särskilt framgår av lag. I detta sammanhang kan också erinras om gällande internationella rekommendationer om mänskliga rättigheter och smittsamma sjukdomar.

Enligt styrelsen saknas rättsligt stöd för generella tvångsvisa hälsoundersökningar. Den rättsliga regleringen framgår av lag (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl. samt av lag (2013:407) om hälso- och sjukvård till vissa utlännningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd. Där finns bestämmelser om landstingens skyldighet att erbjuda bl.a. hälsoundersökningar. Dessa undersökningar är frivilliga.

Om det finns behov av en tvångsvis undersökning får sådan ske med stöd av allmänna bestämmelser som medger sådan undersökning och i enlighet med de förutsättningar som anges där. Som exempel kan nämnas smittskyddslagslagen (2004:168), läkarundersökning enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga och lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård. Styrelsen ser inga motiv till att vidga denna typ av lagstiftning till fler områden än de som gäller idag.

Införandet av obligatoriska hälsokontroller av nyanlända invandrare

Tuberkulos är en av de mest spridda infektionssjukdomarna i världen och man räknar med att en tredjedel av jordens befolkning är bärare av tuberkulosbakterien. För varje år insjuknar minst nio miljoner människor i aktiv tuberkulos och cirka två miljoner dör. Flest sjukdomsfall och dödsfall inträffar i Afrika och Asien. Ytterligare ett problem är spridningen av resistent och superresistent stammar av tuberkulosbakterien.

Redan under föregående mandatperiod så uppmärksammade Sverigedemokraterna problematiken med ett minskat antal invandrare genomgår hälsokontroller vid ankomsten till Sverige. En majoritet av de sjukdomsfall av tuberkulos som inträffar i Sverige bland utrikes födda personer. Sedan mitten på 1970-talet utförs BCG-vaccination inte längre rutinmässigt, men däremot så erbjuds vaccination numera i Sverige, men då endast till särskilda riskgrupper. Det handlar i första hand om invandrarfamiljer från länder med hög tuberkulosförekomst samt till barn med planerad längre vistelse i ett sådant land eller region.

Utöver detta så erbjuds vaccination till vissa yrkesgrupper med ökad risk att utsättas för tuberkulossmitta t.ex. inom hälso- och sjukvården.

Det är av största vikt att nyanlända personer genomgår en hälsoundersökning så snart som möjligt efter ankomsten till Sverige och att detta också blir obligatoriskt. För att förhindra smittspridning och för att i ett så tidigt skede som möjligt upptäcka eventuella sjukdomar - inte minst sådana som är smittspridande – och därmed ha större möjligheter att framgångsrikt bota den som är sjuk eller bärare av sjukdom. Även i avsaknad av kliniska symptom på TBC är screening för latent tuberkulos vid ankomsten till Sverige värdefull för att ge information om symptom på aktiv TBC så att man snabbt kommer under läkarvård och behandling.

Med anledning av vad som har anförts ovan så yrkar vi att:

Förbundskongressen SKL beslutar att ge förbundsstyrelsen SKL i uppdrag att inom sex månader skriftligen uppmana Sveriges regering att under innevarande mandatperiod tillse att samtliga nyanlända invandrare till Sverige skall genomgå en obligatorisk hälsoundersökning i syfte att säkerställa att dessa inte bär på sjukdomar som kan utgöra en fara för dem själva och/eller deras omgivning.

Lars-Johan Hallgren (SD), ombud för Region Skåne

Patrik Jönsson (SD), ombud för Region Skåne